

Bogdan Rudzionek

PIERWSZE STWIERDZENIE BRODZCA ŻÓŁTONOGIEGO *TRINGA FLAVIPES* W WIELKOPOLSKIM REGIONIE ORNITOLOGICZNYM

The first record of the Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* in Wielkopolska (Greater Poland) Ornithological Region

W dniu 10.07.2021 roku podczas obserwacji ptaków na Stawach Smogulec (woj. wielkopolskie, pow. wągrowiecki, gm. Gołańcz) spłoszyłem z mulistego wypłylenia dużego stawu grupę siewek liczącą około 60 osobników. W locie zauważyłem przez lornetkę, że w stadzie były obecne m.in. bataliony *Calidris pugnax*, kwokacze *Tringa nebularia* i łączaki *Tringa glareola*. Ptaki przeleciały na położony w pobliżu mniejszy, płytki staw, porośnięty niskim szuwarem. Po przeglądnięciu stada przez lunetę, zauważyłem brodzca, którego wygląd wzbudził moje zainteresowanie z powodu odmiennej sylwetki. Zdążyłem wykonać tylko jedną serię zdjęć stojącego ptaka, zanim znów odleciał. Na podstawie wykonanych zdjęć ptaka oznaczyłem jako brodzca żółtonogiego. Mając na uwadze rzadkość pojawów tego gatunku w Polsce wykonałem także zdjęcia ptaka po spłoszeniu, aby uchwycić cechy diagnostyczne widoczne w locie. Ptak był nieznacznie większy od łączaka, ale wyraźnie mniejszy od kwokacza. Najbardziej widoczną cechą były długie, jaskrawożółte nogi. Dziób prosty, ciemny, nieco dłuższy od głowy, spód ciała biały, wierzch ciała brązoszary z białymi i czarnymi plamami. W locie nogi ptaka wystawały daleko poza koniec ogona, podobnie jak u brodźca pławnego *Tringa stagnatilis*, a na grzbiecie nie było białego klina jak u kwokacza. Brodziec pławny jest gatunkiem dobrze mi znanym z terenu. Zauważone cechy pozwoliły oznaczyć ptaka jako dorosłego (fot. 1).

Fot. 1. Brodziec żółtonogi *Tringa flavipes*, Stawy Smogulec, lipiec 2021 (fot. B. Rudzionek).
Photo 1. Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*, Smogulec fish ponds, July 2021 (photo by B. Rudzionek).

Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej. W Polsce gatunek stwierdzono dołą cztery razy (tab. 1).

Tab. 1. Wykaz stwierdzeń brodzca żółtonogiego w Polsce do roku 2020.

Tab. 1. List of Lesser Yellowlegs records in Poland until 2020.

Data/Date	Lokalizacja/Location	Wiek ptaka/ Bird's age	Źródło/Source
26.10-9.11.2013	Stawy Wielikąt, pow. wodzisławski, woj. śląskie	imm.	Nagler (2014)
12-27.11.2016	Kock, pow. lubartowski, woj. lubelskie	imm.	Staworko-Petka, Petka (2017)
28-31.05.2020	Stawy Pietkowskie, pow. białostocki, woj. podlaskie	ad.	Komisja Faunistyczna (2021)
13-15.11.2020	Głowaczewo, pow. kołobrzeski, woj. zachodniopomorskie	imm.	Komisja Faunistyczna (2021)

Brodzicz żółtonogi jest gatunkiem północnoamerykańskim. Lęgnie się w północnych obszarach Ameryki Północnej, od Alaski do Zatoki Jamesa. Wędruje przez Stany Zjednoczone (gdzie część ptaków może zimować) do głównych zimowisk położonych w rejonie od Karaibów i Środkowej Ameryki do Chile i Argentyny (Hudson 2015).

Na czerwonej liście Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody ma status LC – gatunku najmniejszej troski (IUNC 2023).

Dane z tras przelotów w Ameryce Północnej wskazują na spadek liczebności populacji brodzca żółtonogiego o 60-80% w porównaniu z latami 70. XX wieku (Bart et al. 2007, Andres et al. 2012, Rosenberg et al. 2019). Również spadki liczebności notuje się na zimowiskach na Karaibach i w Ameryce Południowej, np. w Surinamie nastąpił spadek o 80% między rokiem 1970 a 2000 (Ottema i Ramcharan 2009). Czynniki powodujące to zjawisko są złożone i mogą się wiązać z cechami środowiska, a także z dynamiką migracji (McDuffie et al. 2021). Przyczyny zmniejszenia liczebności gatunku to: zmiany klimatu, narażenie na środki chemiczne stosowane w rolnictwie, polowania i utrata siedlisk (Clay et al. 2012). W ostatnich latach prowadzone są badania za pomocą nadajników GPS, mające na celu poznanie tras migracyjnych, a także miejsc odpoczynku ptaków oraz lokalizację zimowisk, które mogą pomóc w podejmowaniu odpowiednich działań ochronnych (McDuffie et al. 2021, 2022).

W Europie jest widywany dość często, np. w Wielkiej Brytanii do roku 2015 stwierdzono 362 osobniki (Hudson 2015), w Holandii do 2021 roku obserwowany 54 razy (liczba osobników – 56) we wszystkich miesiącach, z wyjątkiem stycznia, z niewielkim szczytem pojawów w maju i czerwcu (Gelling et al. 2022), w Norwegii do roku 2020 stwierdzony 30 razy (Olsen 2021), a w Niemczech do 2015 roku – 15 razy (DAK 2017). Regularnie zalatuje na Grenlandię, Islandię i na Azory (Clay 2012). Poza Europą jego pojawy stwierdzono także w kilku krajach Afryki, w Australii i Nowej Zelandii, na Wyspach Galapagos, na Hawajach, na Wyspach na Morzu Beringa oraz na Falklandach (Clay 2012).

LITERATURA

- ANDRES B.A., SMITH P.A., MORRISON R.I.G., GRATTO-TREVOR C.L., BROWN S.C., FRIIS C. A. 2012. Population estimates of North American shorebirds, 2012. Wader Study Group Bulletin 119: 178–194.
- BART J., BROWN S., HARRINGTON B., MORRISON R.I.G. 2007. Survey trends of North American shorebirds: population declines or shifting distributions? *J. Avian Biol.* 38: 73–82.
- CLAY R.P., LESTERHUIS A.J., CENTRÓN S. 2012. Conservation Plan for the Lesser Yellowlegs (*Tringa flavipes*). Version 1.0. Manomet Center for Conservation Sciences, Manomet, Massachusetts.
- DAK [DEUTSCHE AVIFAUNISTISCHE KOMMISSION] 2017. Seltene Vögel in Deutschland 2015: 2–33.
- GELLING G.J., VAN DER SPEK V., LIDSTER J. & CDNA 2022. Rare birds in the Netherlands in 2021. *Dutch Birding* 44, 6: 399–429.
- HUDSON N. & the Rarities Committee 2015. Report on rare birds in Great Britain in 2015. *British Birds* 109: 566–631.
- IUNC International Union for Conservation of Nature. The IUNC Red List of Threatened Species. [www.iucnredlist.org.]; dostęp 30.01.2023.
- KOMISJA FAUNISTYCZNA 2021. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2020. *Not. Orn.* 62: 113–148.
- MCDUFFIE L.A., CHRISTIE K.S, TAYLOR A., JOHNSON J. 2021. Migration ecology and harvest exposure risk of lesser yellowlegs. A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of MASTERS OF SCIENCE in Biological Sciences University of Alaska Anchorage: 1–134.
- MCDUFFIE L.A., CHRISTIE K.S., TAYLOR A.R., NOL E., FRIIS C., HARWOOD C.M., RAUSCH J., LALIBERTE B., GISMUNDO C., WRIGHT J.R., JOHNSON J.A. 2022. Flyway-scale GPS tracking reveals migratory routes and key stopover and non-breeding locations of lesser yellowlegs. *Ecology and Evolution*, 12, e9495. <https://doi.org/10.1002/ece3.9495>.
- NAGLER M. 2014. Pierwsze stwierdzenie brodzca żółtonogiego *Tringa flavipes* w Polsce. *Ornis Pol.* 55: 299–303.
- OLSEN T. 2021. Sjeldne fugler i Norge i 2020. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomite for fugl (NSKF). *Fugleåret* 9: 4–67.
- OTTEMA O.H., RAMCHARAN S. 2009. Declining numbers of Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* in Suriname. *Wader Study Group Bull.* 116: 87–88.
- ROSENBERG K.V., DOKTER A.M., BLANCHER P.J., SAUER J.R., SMITH A.C., SMITH P.A., STANTON J.C., PANJABI A., HELFT L., PARR M., MARRA P.P. 2019. Decline of the North American avifauna. *Science* 366: 120–124.
- STAWORKO-PETKA J., PETKA K. 2017. Drugie stwierdzenie brodzca żółtonogiego w Polsce. *Ornis Pol.* 58: 303–305.

Summary

An adult Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* was observed on 10.07.2021 at Smogulec fish ponds (Wielkopolska province). The note contains the details of the observation, description of the bird, as well as selected information about the ecology and occurrence of this species. The record was accepted by Polish Avifaunistic Commission as the fifth for Poland.

Adres autora / Author's address:

Bogdan Rudzioniczek
ul. Karolewska 8/2, 85-420 Bydgoszcz
e-mail: brudzioniczek@wp.pl